

Personvern i forhold til arkiv

Kjersti Jensen
Byrådsavdelingen for finans

Må vi arkivere mer – eller mindre?

Skal personvernet få styre?

Eller kan vi få til begge dele?

Viktige dokumenter om deg og meg kan gå tapt for alltid

Dokumenter om norske innbyggers rettigheter og eiendommer blir tatt altfor dårlig vare på av kommunene. – Et alvorlig samfunnsproblem, mener riksarkivar.

Riksarkivar Inga Bolstad sier innbyggernes rettighetsdokumentasjon står i fare for å bli borte.
FOTO: ARKIVERKET

Andreas Budalen
Journalist

Hilde Mangset Lorentsen
Journalist

Gisle Forland
Journalist

Publisert 10. sep. 2018 kl. 15:19
Oppdatert 15. mars kl. 16:47

Norske kommuner sitter på enorme mengder informasjon som har betydning for oss innbyggere. Men ifølge en fersk [kartlegging fra Arkiverket](#), tar de ikke spesielt godt vare på den.

Undersøkelsen viser nemlig at over halvparten av norske kommuner har så dårlig arkiveringsrutiner at de bryter loven.

Har vi et lovlig
behandlingsgrunnlag?

De mest relevante prinsippene for behandling av personopplysninger (art. 5)

- ▶ Behandlingen skal skje på en lovlig, rettferdig og åpen måte
- ▶ Skal ikke behandles til andre formål enn de er blitt innsamlet til
 - Unntak for behandling for arkivformål i allmennhetens interesse
- ▶ Være adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig for formålene de behandles for («dataminimering»)
- ▶ Ivareta kravene til «tilgjengelighet, integritet og konfidensialitet» gjennom bruk av egnede
 - Tekniske tiltak
 - Organisatoriske tiltak

Hjemmelen for behandling til arkiv formål (og statistikk)

- ▶ **Vanlige personopplysninger** (§ 8 jf. artikkel 6 nr. 1 bokstav e: Utføre oppgaver i allmennhetens interesse) kan behandles dersom det er nødvendig for:
 - Arkivformål i allmennhetens interesse
 - Statistiske formål
- ▶ **Særlige kategorier av personopplysninger** kan behandles, hvis følgende tilleggsvilkår oppfylles (§ 9 jf. artikkel 9 nr. 1 og nr. 2 bokstav j):
 - Samfunnets interesse i at behandlingen finner sted, **klart overstiger ulempene for den enkelte**
 - Virksomheten har rådført seg med personvernombudet

Særlige kategorier av personopplysninger

= **personopplysninger om:**

- Rasemessig eller etnisk opprinnelse
- Politisk oppfatning
- Religion
- Filosofisk overbevisning
- Fagforeningsmedlemskap
- Genetiske opplysninger
- Biometriske opplysninger som identifiserer en fysisk person
- Helseopplysninger
- En fysisk persons seksuelle forhold
- En fysisk persons seksuelle orientering

Dataminimering, sletting og foreldelse?

- ▶ Vanlig foreldelsesfrist er 3 år
 - Hva omfatter denne?
- ▶ Krav etter pengelån foreldes etter 10 år?
 - Hvordan kan dette treffe kommunen?
- ▶ Fordringer på offentlig «kasse» foreldes etter 20 år
 - Hvor kan det treffe kommunen?
- ▶ Krav på skadeserstatning foreldes etter 3 år fra den dagen skadelidte ble kjent med skaden MEN:
 - Endelig foreldelse 20 år etter hendelsen MEN:
 - Ingen foreldelse hvis skadelidte er under 18 år
- ▶ Hva betyr dette i praksis?

NB – oppstilling av foreldesfrister er ikke komplett!!

Litt praktisk

Litt praktisk – vanlige personopplysninger

- ▶ Standardbrev med informasjon om rett til å søke om barnehageplass til alle som har fått barn i løpet av året
 - Arkivere alle brevene med mottakere?
 - Arkivere standardbrevet, men ikke hvem det er sendt til?
 - Hvor lenge skal det lagres?
 - Hvem skal få se
- ▶ Avslag til Anne med svar på forespørselen hun har sendt om å få leie lokaler til å drive kursvirksomhet
 - Hvor lenge skal det lagres?
 - Skal det på offentlig journal?
 - Skal det på e-innsyn?
 - Hvem skal ha rett til å se?
 - Hvor lenge skal de ha rett til å se?

Litt praktisk - særlig kategorier

- ▶ Brev til Per om hvor han kan hente rullestolen sin
 - Behov for lagring – kontra Per interesse for at ikke alle skal se at han har behov for rullestol?
 - Hvor lenge skal det lagres?
 - Skal det på offentlig journal?
 - Skal det på e-innsyn?
 - Hvem skal ha rett til å se?
 - Hvor lenge skal de ha rett til å se?

- ▶ Petter er blitt overtallig på jobb – arbeidet forutsetter nå førerkort og Petter får ikke førerkort pga. at han har epilepsi?
 - Omhandler dette brevet særlig kategorier informasjon?
 - Hvem skal ha rett til å se?
 - Hvor lenge skal de ha rett til å se?
 - Hvor lenge er det behov for å lagre?

Hva har gått feil her?

Plikt til lagring OG plikt til tilgangsbegrensning!

Sliter med å få ut mobbepapirer – har vurdert å gi opp

SORTLAND/OSLO (NRK): Renate Høybakk (34) finner ikke papirene som dokumenterer mobbing i elevmappen sin. – Et vanlig problem, sier Kjetil Landrog i Arkivforbundet.

LETER ETTER PAPIRENE SINE: Renate Høybakk vurderer å gå til sak mot Sortland kommune, men sliter med å få ut papirene hun leter etter.

Paal Wergeland
Journalist

Helle Fjellidalen
Journalist

Publisert 21. okt. 2018 kl. 22:43
Oppdatert 22. okt. 2018 kl. 12:51

NB!!!!!!!!

Forutsetning for at behandling kan skje, er at behandlingen skal være omfattet av **nødvendige garantier** (jr. artikkel 89 nr. 1)

Husk at det kan komme forskrift som reguler behandling av personopplysninger i arkivsammenheng!

Artikkel 89. *Nødvendige garantier*

- ▶ Krav til nødvendige «garantier»/tiltak for å sikre den registrertes rettigheter og friheter:
 - Organisatoriske tiltak
 - Tekniske tiltak
- ▶ Sikre dataminimering:
 - Unnlåte å arkivere mer enn det som er absolutt nødvendig
 - **Husk interesseavveiningen**
- ▶ Etabler tilgangskontroll ut fra:
 - Roller
 - Organisasjon
 - «Alder» på saken
- ▶ Bruke pseudonymisering så langt formål allikevel kan oppfylles
- ▶ Bruke anonymisering så langt formål allikevel kan oppfylles

Hva betyr «nødvendige tiltak» i praksis?

- Organisatorisk tiltak
- Teknisk sikkerhet
- Tilgangskontroll
- Innebygget personvern
- Revisjoner / tekniske tester

Organisatorisk tiltak

- Opplæring
- Rutiner
- Maler med forhåndsdefinerte vurderinger av innhold for enkle prosesser
- Oppfølging av tilgangsrettigheter?
 - Hvem tildeler superbrukerrettigheter
 - Hva med sikkerheten til supersuperbruker?
 - **Kan han eller hun bli utsatt for trusler for å gi tilgang?**

Tekniske tiltak / innebygge personvern

- ▶ Tilstrekkelig granulert tilgangskontroll
- ▶ Varsler i systemet – f.eks. spørsmål det må tas stilling til?
- ▶ Hvordan står det til med teknisk sikkerhet for systemet?
 - Gamle systemer laget i en annen tid?
 - Egenutviklede systemer?
- ▶ Hva er konsekvensen av manglende teknisk sikkerhet?
 - Ikke en eller noen som får se eller kan endre, men veldig mange
 - Informasjon kan bli utilgjengelig
 - Informasjon kan bli endret

Noen utfordringer ved utfasing av gamle fagsystemer/arkivsystemer

- ▶ Er vi sikre på at informasjonen faktisk er tilgjengelig etter at et system er faset ut?
- ▶ Stille krav til at leverandøren stiller til disposisjon tilstrekkelig programvare til at informasjonen kan lese også etter utfasing?
- ▶ Konvertere data til nye systemer?

DPIA/ ROS / revisjoner og sikkerhetstester

- ▶ Gjennomføres det DPIA / ROS / sikkerhetstester /revisjoner av arkivsystemet regelmessig?
 - Ved oppstart?
 - Ved endringer i arkivsystemet?
 - Ved endringer i eksternt risikobilde?
- ▶ Hvem har ansvaret for at slike tester gjennomføres?
- ▶ Hvem kontrollerer underleverandørene?

Litt mer om de registrertes rettighet

Unntak fra den registrertes rettigheter

- ▶ Retten til informasjon om behandlingen (art. 14) gjelder ikke, hvis
 - Det er umulig å gi slik informasjon
 - Det vil innebære en uforholdsmessig stor innsats å gi slik informasjon
- ▶ Retten til innsyn (art. 15) gjelder ikke, hvis:
 - Det vil kreve en uforholdsmessig stor innsats å gi innsyn
 - Innsynsrett sannsynligvis vil gjøre det umulig eller i alvorlig grad hindre at målene med behandlingen nås
- ▶ Retten til retting (art. 16), sletting (art. 17) og begrensning av behandlingen (art. 18) gjelder ikke hvis:
 - Retting og/eller **begrensning umuliggjør** i alvorlig grad hindre oppfylling av målene med behandlingen

NB!! Unntakene gjelder ikke hvis behandlingen får rettsvirkninger eller direkte faktiske virkninger for den registrerte

Retten til innsyn – krav til sikker identifikasjon

- ▶ Vi må være sikker på at den som spør er den han eller hun utgir seg for å være
 - Bestilling:
 - Via innsynsportalen med to-faktor pålogging
 - Identifiser seg ved oppmøte hos en virksomhet
 - Produksjon av etterlyst dokumentasjon
 - Må sikres at vi henter informasjon om rette vedkommende = personnummer
 - Utlevering av informasjon
 - Sendt via SvarUt / Altinn hvor mottaker må logge seg på med to-faktor pålogging for å få åpnet posten
 - Ved oppmøte hos virksomheten – mot fremvisning av legitimasjon

Noen dilemmaer til slutt

Valget mellom pest og kolera?

- Arkivsystemet tilbyr dårlig sikkerhet
- Informasjonen er svært sensitiv?
- ROS analyser og annen informasjon om teknisk sikkerhet i Oslo kommunes systemer?
- Svært kritisk hvis informasjonen endres eller går tapt?
- Og hva med superbrukeren som tildeler rettigheter?
 - Har han eller hun livvakt?

Lykke til videre!!!

